

Zahod v Planini

Snarsku bríme u goucah

*

Spisau n uapajtiču: Štiefn Rutar - Drieškau

*

*Pasuečenu našm dujčkam Nadji n Isabelle Rutar, rajenm Padskalnatmgurjem u Kalaradu n usem Padgurcam,
ka žuije dama n pa suitu*

*Delo je posvečeno našima dvojčicama Nadji in Isabelle Rutar, rojenim pod Skalnatim gorovjem v Koloradu in
vsem Podgorcem, ki živijo doma in pa svetu*

*In honor of our twins Nadia and Isabelle Rutar, born under the Rocky Mountains in Colorado and all the
peoples of Podgora who live at home and in the wide world*

*

Paglet z gouca u gouce

Dal uzietu uat Uo'rhouca nat Šebrejlenam.

Še niki pagledau na Padgura n Gura.

*

Padgurske uasi kuodor je blu snarsku brime dama

Pučė

Nauoška klit srit Puč.

Garje

Frencietaua damačie u Garjeh.

Trebenče

Cierku svetga Juošta u Trebienčah.

Labne

Maklaužau turn u Labneh naudejn čaka na usmilejne n dur douga čaka, kodi le dačaka! Preueč sam je ga za Homcam.

Ta uelič imaje srejšče, de imaje zgadauina, nam ta mičkenm sam preteklast uastane.

Pa ta zadn srejd n slič se uit, de sa kodi le ma pagliedal najnga, niki ta zadnih deset lit pa staji čest zapošen. Met ta proua n ta druga slika je šlu mimu usaj uosndeset lit. Ta cajt je padu uon ta srejd n stobor n striha uat zida se j tut sfracła. Dreuisa sa ga uabrasle n mu škuoda dilaje. Uat deleč se ga uon uit sam le pazim, ka pierje dal pade. Staji na lipmu

*mistu, lahk b se ga glih ma paprajlu n ma papucalu če uakul, de b se mu škuoda na dila.
Tak b že na majnkalu ueč kajt, de b se dalu kešnu, ka mimu pride, kešn dnar uon z
uaržeta uasto'rgat.*

Ldie, ne ga pstit, de se bo padrou sam ntu sebe, za takat je bi že uat ajnkat zapavidan
Suodn dan! Mo'rbit je ki na tem? Naš je.

*

Padgursku snarsku brime, štriki, sani, saniuc, teleferike n suisu

Snarsk štriki

Snarsku brime je za Padgura velika pasebnast. Pasebnast sa tut snarsk štriki. Kluke štikau sa usaj ajnkat majnš uat kluk, ka sma jih Crklani nauajen. Sam ana uo'rca gre u usaka kluka. Utokne se je skuz lukne n na un stran kluke čest ajnfah zamežla, de se uo'rca čez lukne na zmuzne. Za snarsku brime pauiezat se ih nuca kar piet. Usak šterk je bi rimsku uašteuilčen (I,II,III,IIII). Ta petmu, naruejčmu štriku (V), se reče *padanca (padalnca)*. S tem se pauieže brime padougač. Pet štek je jemu lahku urizana še hišna šteuilka z rimskm cahnam, kar se z zguornih slik dabru uit (XXII). Usaka hiša je imi tut s farba pacahnane štrikaue kluke n tu zarat tega, ka sa ga s teleferika dal u uas spstil, se j bo'rš uidlu h kier hiš brime spada. Som se lahk po'rtokne še šest štek, ka se j nucau za brime na sani al saniuc po'ruiezat, ta pa je glih tak, ka sma ga crklani nauajen (tuoplhar).

Pasebnast po'r štikah je tut neh doužina. Štek šteuilka IV je ta bel kratk, uakul 5 metrau ga je. Ta duogust zauisi uat tega kaku uelika brimena je bi gaspadar nauajen dilat n kulk ueliku mu je puodn pustu brime premikat. Da štrika šteuilka I je usak šterk za kešne pou metra dalš, kar b se lahk zastapilu, katieru mista pauiezuje. Zdi se, de b bli danc tel štierje štriki glih dougi, sam takat sa bli tak cajti, de sej tut s štrikam šparalu.

Padgurci sa bli tulk kunde, de sa sami lan po'r delual, uabdilal n ga u štike spreuo'rgl. Šlišau sn, de sa gar u an zapošen hiš še use nariedue za tu dila. Lpu, tu blu pa mo'rbit že za ana naua numara!

Snarsk štrikau uazu

Kaku se uazu za snarsku brime nardi, kino lpu pakaže. Tak uazu se nardi takat, ka se brime ta prejkat zatiegne. Ta drujkat se štrek da kanca zatigne, uazu panau tak, kot sma ga u kinotu uidl. Uastajnk štrika pa se tak zamata, kot ta druj dui slič pakažeta. Uapisanu uela tut za padanca (padalnca).

Snarske sani n saniuc

Za preužajne sna uon suisu al kape da skedna (snarnejne) sa se nucale *sani* al *saniuc*. Saniuc ni neč drujga kot, de sa sanim dadal kaliesa, tele sa lahk ble lsiene - buognarske al gumnate - fabrške zdelave. Uabujnu se *samuteš* nuos al uos. Samu pasep se zastuop, de sa sani bel nucu u zim namejnene, ni pa tut tu rečenu. Zguorne slike lpu pauije, kaku se z anga u drujga predila. Tešku j trdit, de sa Padgurci saniuc znajdl, ka sa še sani kumi kratil dal z Gure, pa nej si bo tu palit al pazim. Na slik se uidje sani lpu z želizam uakauane.

Dilajne snarsga brimena

Za uat začietka

Patgusku snarsku brime se dila z uležanga sna uon s suisu al pa uon s kape. Taku snu se na smi prou neč stegouat. Jemle se ga zmieri uat uo'rha, buh uar ga uatspadi uon pulit. Plasti se dila kar z rakam n se ih le lpu zaiua skari se b djalu buža. Tešku je lahk uat stu da duistu kil. Narjenu je blu bel za užne kot naše, a se j u sil tut nasu.

Dilajne puosle za brime

U naspruti z nauadm crklajnskm breminam, ka se ga lahk dila čegar pa gri, se ta dila na griua, zatu je prej zajn pusle po'rprajt. Za puodn paglihat sej ta prou upič če u griua dva ušpičena kala, ka se jema reče *patritnk*. Za nehdua se patle paliže ma sna. Bel ka j griua, ueč ga j triba, de je puodn paglihan, bres puosle brimena ni mač nardit. Za nuo se lahk panuca narslapš snu, panauat tistu gar z uo'rha kape. Če pa dilama brime s sna uon s suisu, tu snu za puosle na kancu zmietlema nazaj uajne, ka ni blu u brime pauizanu. Slike naprej pakažeje kaku se usi štierje štriki paluožje n nakancu še ta pet - padanca (padalnca). Tak je puosle utšimana za dilajne bremena.

Dilajne brimena

Zguonu risajne n slike zgauarnu pauije kaku se brime zluoš.

Pauezuajne brimena, dilajne muhe n uapgrabuajne

Brime se pauieže ga u griua z nedakančanm uazlam, tačga ka kaže ta slika al kino, pa šteuilkah uat I da IIII. Če b ga pauezual dal, b lahk še pa gri zgrombelau. Patle se zatiegne še padanca (padalnca). Zdej se štrike I da IIII še ajnkat uatuieže, da kanca zatigne n uazu panau. Uastank štrika se na kluka namata n po'ruiže, tak kot kaže ta al ta slika. Padanca (padalnca) se papsti n tukl umokne, de se na brime lahk paluoš ta zadna ma majnš n še ma bel zauita plast, ka se j reče *muha*. Padanca (padalnca) se patle pa muh pagliha n dabru da kanca zatiegne, z uastankam štrika uriet. Zaki *muha* sluš, kešnga pasebnga ražuona ni uon uidet, ris pa je de imaje petelini na glaj uelika rdejče ruoža n dogu pierje u riepū sam za lpata, po'r patgurskmū brimenu je tu glih tak. No brime se še z zgrablam uagrabē n tak porštima, de se ga lakh na saniuc prekucne. Brime j preci tešku n za rajdat se nuca ma dalš uašpičen kau, ka se mu reče *ražu*, tega se upič u brime na po'rpraunmu mistu. Če dabru slike pagliedate je lpu uon razbrat, de tut an mato'r ni muoš u praznu nariedu. Preci starga znajne j noto'r u nemu.

Nakladajne n pauezuajne brimena na saniuc

Brime sa na saniuc pauezal s ta šestm štrikam, ta je čest nauadn tuoplhar. Usa kunšt tega dila sa skrite u tel, tel, tel, al pa tel slik, ka nam glih use u patankast pauije.

Sparaulajne brimena damou da skedna

Zguorne slike kažeje spraulajne brimena damou na saniucu. Tak, kot je uon z neh uidet bi blu za patgursku snarnejne prepo'rpraunu. Snežieta sa imil bel zadiune ga u Gur. Uap kašn sa snu diual u kapie, de se j lpu uležalu. Damou na šupa sa ga pasprajl borš, ka sa jesejske dila padilal, al pa pamladu, ka jem je že piče dama zmajnkualu. Patgursrk snari sa gar u Gura lahk šou le ajnkat na dan, zatu je snarsku brime bel težku nalažual. Gragarinau Juže s Puč je bi mlat ta prau guncmat se j s tem rat mačouau. Ajnkat je gar U strugu (blizu stedenca) anu brime s kape, tejnkgga purznskga sna taku brime nalažu. De b ga j deu na sni, ga j prit mogu uakul stu metrau nest na glaj n na kancu še ma ulejčt pa tleh. Takat puške teleferike še ni blu n je brime po'rpeleu damou na sanih pa *ta starm*. Na šup dama sa ga pret pričam zuagal, bena uaška uaga ni take pieze pategnila, zatu sa se mogl do'rgač spamagat. Brime sa prelažil u dua n usačga paseb zuagal. Ukop sta pakaza 183 kilau. Sa n sa bli rekordi n ta je še danc uat Gragarinajga, zla guišnu bo za zmieri.

Za na kanc snarskga brimena

Z nahajnem sičejna gau Gur je umrlu tut patgursku snarnejne n tak snarsku brime n usa kunšt z nem pauezana. Pa patgurskih uasieh se danc s težaua babi člauika, ka zna taku brime še nardit, še tiež se dabi use piet štrikau, de na bli uat malau n kluke uat črouau

uabidene (črouauidne). To n tam ih je kešn uabuaruau u suj spamin na mladust. Starejš Padgurci se uesejla uap kašn n snarjejnu gau Gur radi spamineje, sam use preueč, preueč j z matram pauezanu. Snežieta ga u Purzn sa ble da spamenika, Drejcaue daline n Jerčkajga Kališa ajnkat na glatku uat kas uabrite n uasto'rgane; uat deleč sa zgliedale kot dajenčkaua ret, danc sa skari zarašene, ka se kasi žlaki kascau prehitra zaraseje.

*

Padgurske teleferike

Tešku je snarsku brime uabjet, bres de b se teleferik na datokln. U patgurskih uasieh je blu kodi piet teleferik dal z Gure, le Labnci pa sa snarl da kanca pa *ta starm*:

Muočnkaua na Uo'rh bo'rda

Teleferika je Muočnkar - Rudolf Močnik z Gari lita 1935 ucimpral n je dila da 1985 lita. Bla je ta proua u Padgur. Napisat n rečt je triba, de j blu tu za tejčes napriednu, ta praua čudies, mo'rbit ma uat Taljanau pasnieta, ka sa prit kapal ga pa Purznu.

Jernej Močnik, zdejšn gaspadar, kaže šajbe nehne teleferike.

Dalu se j našlišat, de sa j Garjani takat, ka se j dila cila urou (u anmu kuosu) naajnkat hnagam nesl na Uo'rh bo'rda. Usak dic je niesu tri uabruoče u klaučku. Čest lahk se j pretstaulet, kešn bejžn sa zgajnal ga na uo'rh, ka sa j gar, dal s sebe zlažil. Po'r hiš imaje še cila urou na šup pat snu zakapana. Male je šans, de b se še kodi panuca.

Usega ukop sa imil 16 šajp. Zraun južne sa nesl čegar u kašu panauat še 8 šajp, 8 tuoplhajeu n 8 snarskih štrikau. To n tam je kešnu brime dal z uroui padlu na skale n grome. Če je blu le mač sa ga šli jeskat. Urou sa mazal tak, de sa je na na zemle pustil. Muočnk je ajnat dal rabi uat mazajne utieku, ka sa madrasi preueč žuižgal uakul nega. Kam se mu j mndilu, pa ni pauidau. Teleferika j bla sto'rma, zatu je brime lapilu dal uat spada n rič je blu bel deleč za gliedat. Pridn se j ustajlu sa ga ustaulal s sirkaua slama n še šunična slama nauo'rh. Kodi sa že patom ta zadnu brime dal pstil, sa iskre s pat šajbe letile tut tri metre n je zglidalu tak kot repatica z neba padla dal za skedn. Muočnkaj sa imil gar u Gur tri snežieta, pa jih naštejma: Prekraj, Crklajnšca n Uo'rhk. Z Prekraja sa da teleferike brime nasil, s ta drugih dueh pa s sanmi, de sa ih kajni ulikl. Snarsku brime sa na nasil n na sanih uazil na plask. U Uo'rhku sa imil suisu, u neh je šlu 30 kuintalau sna patl sa nardil še uakul 15 kap. preci če uakul ta zguornga štaciuna. U usač kap je blu 8 da 15 snarskih brimen, usaku brime pa uat 120 da 170 kilau, bi zglieadalu usega uakul 20 tuon sna ka ga j blu triba s teleferika dal sprajt. Snarl sa uakul uaht. Zdej je gar zarašenu z usajenm smrikcam n gromam.

Uo'ršiška u Skuotnca

Teleferika je dilau Uo'ršičer Franc Močnik starejš lita 1960. Muoš je takat uideu prežuitje saje damačie, po'rslužnena če uap Gura, bel uatruok uat Puč tak, de mu j teleferika damačie lpu zauakruožla. Mogu je bit kar znajden. Tu še danc uela za kmiete, ka sa ma bel na samm. Dabra lastnust tačih damači je, de use šliš h ne, kar se čeuakul uit. Hmalu pa uojšk je nariedu saje kauačie porslužnena uap skala, ka j ajnkat po'rleti dal raz gara. Mogu je bit tut duobo'r čueunkar z lipm čueunkam, ka še danc dila.

Franc Močnik mlajš, zdejšn gaspadar, kaže uastajнке nehne teleferike.

Douga je bla uakul 600 m. Ta teleferika je bla zla samusaje. Na durge teleferike sa nalažual snarsku brime, to sa snu u listna mriža nalažual n pouhna mriža za šajba natokln.

Uaršišk sa teleferika nual tut za spraulajne drou dal s Skuotnce. To sa nual čes suj patent že panucan tut pa teleferikah čes Ido'rca. Dui drsieč gabraj kluk namist šajbe. Ta kluka je imi čiu narjen z gabrajga lsa, u nemu sa ble štier lukne, ka se jih je nabasalu z mastjuo. Za

spušajne kladrskih drou sej nucalu dui tač kluk. Taprej se je droua, tak anih desiet palin, pauezalo u an snap z duena jeklienma urouiema, usaka ta pauezulna urou se j zakluka gar za gabraua kluka, ka j drsi ga pa nasiln urej. Uoršičer je jemu ga na uo'rh, po'r ta garejnmu štaciouonu, čest pasebn patent kaku se j tu nalažualu n dal spušalu. Tulk risarsga talenta m to fali n pasn je tu tut tešku uapisat.

Gabraue kluke sa se po'rbliznu ane trikat dale panucac, če sa ble droua le ma bel teške sa se lahku pa tut uab ajnkat panucale.

Uastajniki spuodnga štaciouona Uo'ršiške teleferike.

Teleferika je dilat naha pret anm 15 litam, prou zaprou se j uto'rga, ka je ajnkat uajn trejšlu. Tak ldie praije.....

Puška u Strelajne

Pučeri sa lita 1960 glaue ukop stokln n nardil ta bulš teleferika uat teleferik n je bla spelana prou ga u srit Purzna. Ma pat danc ta zadnm suislam - Gradiškm je bi ta zguorn štaciouon. Use druge teleferike sa imile sam ana urou. Ta je imi je dui, nasilna - debiela n ulična - bel tejnka n tu na uabi strani. Imi je dua uazička. Adn je šou gar, ta druj glaihcjtih dal. Uakul nie se še danc šliš uat puških ldi kešna ukruogla. Recima, kaku sta takat te mlade dua Nauoška z nuo na uazičku dal s Purzna po'ršla. Nauoška Julka zna tu lpu pavidat. Lipa j tut tista, kaku je adn louc s Patpleč srna dal pa teleferik spustu. Sam ana srna je bla prelahna, de b se teleferika zalaufa, zatu je kamne na uazičk dalažu n teleferika uatžlajfau. Uazičk je s srna n kamnem patle žlafu dal za Tinčkaua hiša. Kamne se j razletilu deleč na uakul spuodnga štaciouona n Tinčkaua štale. Srejče, de ni blu benga člauika nkuodo'r. Dabru i je uadniesu, tut blizu parkieran auto NSU.

Ta teleferika je delua da 1980 lita. Uat tele nie je uastalu taueč slikajna n pisajna, zatu b to tu kančau, ka spuodne slike use lpu pauije.

*Slike ta spuodnga staciuna uat puške telefeike za Tinčkaua hiša.
(Slike sa s Tinčkaue hišne skrine)*

Zarat puške teleferike je bi Purzn čest uabsičen n puške kraue sa tistu tenjku purznsku snu s smiham na ustih u slast prežukuale, tak je blu dabru. Mlika uon z nega je pasebnu finu (purznsku) dišalu n crklajnsk mlekari sa ga s Puč usak dan kumi čakal u dila. Z nega sa dilal fin puto'r z imienam Porezen. Ldie deleč nauakul sa paznal ngoua dabrata n na pudlnu po'r Balantaču al po'r Gabrielu sa se zajnga hitra spamedl, sej tak dišau, de sa ga hitra zanufal. Ta j pa bi marka n uelika je škuoda, de j tanila u pazaba. Bena naua teleferika uasake suorte ga u Purzn je nau nkulueč ršila.

Niki slik n an papier z lita 1960 uat dilajne puške teleferike

Damačini sa 800 m nasilne uroui uat teleferike gar u Gura u cilm uazil pa petih uazn kašah.

Papir, ka paui kier pušk gaspadari sa bli u kampani, kulk dnara sa dal za začietk n kulk brimen mislje po'rpelet.

Papier je s Tinčkaue hišne skrine.

Jernačkaua u Sapat

Teleferika je dilau ta star Jernačk u litu 1962-63 n je delua da 1974. Z nuo sa spraulal samu snu u snarskmu brimenu damou z Lama. Brime se j pačies preuzalu s tuoplhajem met drujm n trejčm štrikam. Na tuoplhar se j po'rkluka šajba, ta pa na urou. Snar je kar tak patisnu brime čedal. Dal je letilu n po'rletilu, kar tak na fraj. Bujnklnu je če u anu tramovje

n uabstalu. Pa tel teleferik se nkul bedn člauk ni dal spustu, ka sej usak jemu sebe bel rat. Dveunu se j sprajlu dal z Lama pa anih piet snarskuh brimen. Šajbe s klukam se je u kašu uat uatspadi neslu u Lam. Kešnih pasebnih cumgajt s teleferika ni blu, kodi se j zgadilu de je brime dal z uroui padlu al se s štikau uon zmuzlnu. Spodn štaciun je še ma uidn, tak, de se uit, kuot je bla urou za an macesn po'ruezana - danc je že suh.

Petruonaua, Martinaua n Patuokarjeua pačies Purzna na Grebien u Zapuoška

Teleferika sa nardil lita 1963 u kopani Petruon - Franc Mavri, Martin - Franc Petrenelj n Patuokarjeu Pepi - Jožef Razpet usi trije s Puč n snežieti sa imil na un kraj, u Zapuošk. Še bel na tejnku, Patuokarjeu Pepi je bi tejčes že tulk balehn, de ga je brat Pioto'r po'r dilu zamejnouau, s kampanie pa ni teu jet, mislu je bo ta mladm ma lipš, kot je blu nemu. Ta zguorn štaciun je bi na Grebienu, ta spuodn pa u Raspietajm Patzatu u Hrasti. Martinaua Marija (Marija Petrenelj) s Puč m je use tu pauida, niene sa tut šajbe na spuodnih slikah. Tele šajbe sa uat useh uidenih ta uejč n ta tieži. Udilana imaje še ana pasebna kunšt, de ka se ih je dilu na urou, se ih je z šraufam zazihralu, de brime s šajba uriet le ni moglu s teleferike dal past. Use sa ble na fuš pa šihtu narjene u *ta najmu ido'rskmu darkslnu*. Martinaj sa imil u Zapuošk niki snežiet, ana ua telih je bla tut snežet Melina n na predluh Martinaue Marije narjena pisn.

Teleferika je bla Muočnkaj čest paduobna, le šajbe je imi čest do'rgačne. Dilat je naha 1995 lita. Tazadna uat useh petih. Če sn le prou pauzieu je lita 1980 na tel teleferik Petruon nasrejčnu kančau, ka gaj brime po'r zaklukuajnu na šajba uorglu čez Grebien. Patajnkau se j čedal u grapa, ni pa takat še prou čest da kanca uabležau.

Za na kanc padgurskih teleferik

Butnte uap slika, de se pauejče!

Uastajniki puške teleferike danc - spuodn štaciun za Tinčkam.

To majnka ana tabla, de b pauida planincam, ka mimu huodje, ki za ana nariedua j tu bla! No mo'rbit je že cajt, de se upiše tele dua stobra u padgurska tehnična uierbšna. Upam, de nabosta kešnmu tulk napuot, de bih padrou.

Teleferike je blu triba usake tulk cajta namazat, de nisa rjauile. Tu se j nardilu tak de se j na urou ana škatla porueza, nuoto'r se j uole n mast u hladnu zmešalu. Tu sej pa urej dal spustilu n je bla namazana. Padgurske teleferike sa male zaznamuane u pisajnu n skari bres usakih slik. Niki slik je pret uojska blu narjenih, pa je blu ldiem zaukazanu, de ih prač uo'ržeje.

U telmu cilmu kalamuonu sa Trebenčani ma u toma pastaulen, kar pa na pamin, de nisa bli tulk nuoto'r, de na bli ma zraun. Če seu najdu kešn uat neh, de b s tega go'rmejne nariedu, se bo ngou pisjane bo'rš po'rpisalu.

*

Labnska Isiena želiznca pa kalah

Labnci sa snarl na suj način n tu le s sanmi pa *ta starm*, duko'r na Labnske lehe nisa naua cista nardil. Gar pat nem sa prit imil če pa glihnm *labnska želiznca pa kalah* u dougust 251 šritau n šerakust an šrit n pou da dua, uat *U routu skus Kazliše da Na čela* gliedanu prot Labnam. U routu se križa ta stara cista z ta naua. Pa ta star cist se še danc uon z nie uit kešna palažena uagulena smrikaua ueje, ki šele, če se s sapuonam ma pabo'rba. No, to n tam je štrieka šla še ma pakanc, ne le u glihnu, je brime na sanih kešnga snarje tut zdelualu, za tu sa imil po' rac frišna suejska kuoža pa špehat stran, za kale namazat. U doži tega ni blu triba, le snart je blu zarat nega ma bel naruodnu.

Načort labnske Isiene želiznce pa kalah.

Ka sa u tleh uat želiznce uidne le še sledi, se mo'rbit za dabra pretstaua lahk spamagate s zguornm risajnem al spuodm slikam. Use kar blu to le ma za uapisat nej bi bi špečk. Glih tak je bi narjen s smrikaue ueje. Ueje sa po'r pout uap deblu uatsikanl n je bi na ten dilu ma debilš. Tejst kanc se je u dougast 40 centlnau uadžagau al uatsikau n uašpiču. Tak je bi špečk narjen. Uastajnk ueje se j za kau panucau. Usak kau je bi s šterm špečkam u zemle uto'rjen. Ka sa bli tel špečki na uo'rh ma bel debiel, usi štieri kau lpu uabjameje n se u tleh ueč na more premoknt. Labnci sa smrikaue ueje u mužnast nabieral, frišne lpu uabelil n na suncu pašil. Take sa ble to'rde kot kust. Za kau sa zbieral bel glihne, panucal sa pa tut kriue, le de sa ble use ko'ruine prot Labnam uabo'rnene. Uaba špečka za slikajne m je Blanaušk Stane s Planine uašpiču. Nemu paje melerin, kot u račie po'rrašen.

Mo'rbit b blu za kešna labnska pasebnast ta *ta Isiena želiznca* ma či u naraj panauit n zaznamuat (bel po'r rakah) za uaglede ldi, ka ma če uakul huodje n za naše uatrače, deb jem ajnkatn mato'r ma po'rbližal. Guišnu je tulk uridna, de ni triba deb ta *kumšt* padla uon spamina.

U cil ajnkatn dougust tele želiznce je bla n je tut danc še planinska markierana puot s Cierkna čes Labnske lehe na Purzn, pa bedn nau pa čem huot.

*

Suisu gar u Purznu

Če češ Purzn le ma snarsku al do'rgač ubdilal se suislam na da uatmoknt. Narjene sa ble bel z lsa gar Purznu zrašenga, le pakrite sa ble s slama. Tu sa s Puč na hroptu nanasil. Škupnk se j s pasebnm pasam, pa tut pasebna nariedua gar na hropt nalažu. Ldiem ni blu triba še praznga kaša triba gar n dal nasit, ka se nisa nkul radi mačual n zastojn matral.

Snu je blu pa tamueč pa kapih pasparaulenu. Ta zguorn štaciun uat teleferike je bi ma pad Gradiškm suislam, ka sa danc prou ta zadne. Tele je kajt lit cajt zdelouau. Pa starm sa ble u slama uakrite, patle je bi na strih nto'rnit, zdej sa se jih padgursk publi usmil'l z rdejčm ciglam. Po'r žulejn sa uastale sam zarat tega, ka se z autotam da neh pride.

Ajnkat ta zadne hiše u Zapuošk.

Naprej gar u Purzn sa ble ajnkat čest uap puot še *ta zadne suisu*, tak sma jem Crklani djal, za Padgurce sa ble Bo'rdarske. *Do'rgačnu je le pisajne, suisu sa glih tiste*. Po'r neh se j za našga cajta ma padohlno, pridn se j gar da Miedrc po'rcmakalu. Ris sa ble na po'rpraunm mistu, če te j kešna sila dal z neba al kuot do'rguot trafila. Če ble tele suisu ma zgaurne, bi imile marskešna lipa, uakruogla pauidat. Zaki sa snari u neh na tleh uatspadi pstil ma sna, lahk še danc uganujete. Škuoda, de Gradišk nisa imil bukue n aumažne kar tak u fraj nastaulene. Medruj tega nisma sami nauajen. Bukue ble pouhne zuo'rhanu zlaganga, aumažna pa prazna, ka sa ldie to preci na tejnku nauajen n pa za tu še ma pazabil pa uo'rhu. Mo'rbit sa zatu šle falit? Uat telih suisu sn tut sam šlišau u Padgur n Cierknam niki zla uakruoglih. Tak n tak sn ih zapisau, pa ne na tem mistu. Tulk sa lipe n tut ma uapouske n zatu je bulš, de ih uon spstim, deb me kešn preueč na fo'rgerau. Uam, ka tu berete lahk pa neh sam sline tečeje. Ris je tut, če je zajn našlišanu use ris n bi lahk kešn tut tulk uatožn ratau, de b ih nazaj pastaju.

Prou za prou, tak še ma bel gar uiši, ma uon s pati, sa ble še Kašperjeue suisu. Tele sa ble ris ta zadne, sam se za neh nisa štile, ka nisa ble čest po'r puot pastaulene.

Uat starih crklajnskih suisu, hiš, štal n kazlau se zui to ajnkat n to duakat tulk.

Purznu

Na zadne, tu je patle, ka se j nahalu snart gar pa Purznu je usem tem suislam tejka priedla, kot pazablene sa se začiele padierat. Kašperjeih i Bo'rdarskih že dauna ni ueč. Pa uabeh ni tut duha n sluha, panač le straš ma če uakul. S kešnm starm Padgurcam blu triba jet gar u Gura, de b z glaue pakazau kuot sa stale, ča b lahk uaba še da gar po'rsapla.....

*

*Zaznamuanu j ratalu z uelika pamaučjo to'rdnga Padgurca Kauačejga Jankota s Puč.
Muoš je dabru uideu ki dila n zaki se j po'r tem dilu pamatrau.
Stare slike uat teleferike sa patamuejčm ngoue n pa s Tinčkaue hišne skrine.
Buhluonaj Janko!*

*

Dakas, de se suit ris spremina je triba jet jeskat u Puče
al
Prit čišpe, zdej fige n patle pamaranče

Preci nat Pučem, čes 700 m nat murjem, rase figau driu pret ta naua Kauačeua pajštua. Debiele fige nardi usaku lita. U naša mladust sma suhe fige, kot uelika čudies, sam za maklaužajne dabil u slamca. Mo'rbit je ta, ta uiši figau driu na Crklajnskm, ka mu sadoui zzarije. Tu pa že ni kar tak!

*

Paglet s Padgure če dal u napou zarašenu Cierkna.

*

Use maje prauice sa s petm snarskm štrikam pauizane n po'rdo'ržane, ukop s prauica razmnožujna u cilm al pa kancah u usačmu furmu!

Vse pravice pridržane, kajti le zabeleženo postane del kulturne dediščine!
All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form!

U Padgur sn za uas slikaunu n tuonsku zaznamuajne dal uzieu, lektronsku uapilu uat augusta da setembra duajststučetrtga ma u Planin ma u Jeblan n da kanca zlažu n uglihau u jemeriškmu Denueri uat uaktuobra duajststučetrtga da februarje duajstupetga lita Gaspudajga.

*

Ucimprau, uapublau, paublau, uarašpau, uglihau n uam na uachi pastaju:

stefan.rutar@rutars.net

*

*Kuko'r h po'ršutu kraškm le krašk teran pa go'rlu se po'rlieže,
tak brime nam padgursku le pa crklajnsku z go'rla se
uaduieže.*

*

Podrobnosti si lahko ogledate na:

http://www.rutars.net/sr_01_stefan_rutar/sr_2300_cropravila/sr_2301_snarskbrme/index.htm

